

izhaja razen nedelj in
praznikov vsak dan
ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani,
Franciška ulica št. 6/L,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
bri. Rokopise se ne vrača.

Oglasi: Prostor 1 mm x
55 mm po K 150. Uradni
razglaš, poslano ter no-
lice isti prostor K 2.—
Pri večjem naročilu
popust.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socijalno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali
z dostavljanjem na dom za
celo leto K 240, za pol
leta K 120, za četrt leto
K 60, za mesec K 20.
Za Nemčijo celo leto K 312,
za ostalo tujino in Amerika
K 360.

Reklamske cene za list
so poštne proste.

Upravništvo je v Ljubljani
Franciška ulica št. 6/L,
Učiteljska tiskarna.

Protičev mandat anuliran. — Nesramna mahinacija policajdemokratov.

Konstatiramo na podlagi poročila dopisnega urada, ki temelji na podlagi stenografskih protokolov narodne skupščine, da je bil poslanec Stojanu Protiču njegov mandat **na silno** odvzet. Največjo zaslugo za ta slavn čin »demokratskega« parlamentarizma ima bodoči policajminister g. Svetozar Pribičević. Pripominjamo samo to, da je bil gospod Stojan Protič zaradi političnih deliktov že mnogokrat zaprt, da je prešel 4 dolga leta neposredno po svoji poroki v ječi, a vrnil se je vedno kot zmagovalček nad nasiljem. Mažaronške nasilne vladne metode ne bodo rešile ne »demokratske« stranke, in tudi g. Pribičeviću ne bodo zagurale trajne oblasti nad državo. Danes goni g. Pribičević Stojana Protiča v politično smrt, jutri bo pa ljudstvo poglajalo policajdemokracijo v trajni pogin. Na to nam Bog pomoz! In magari romamo vsi v ječe! Zora puka biče dana! G. Pribičević, pozor!

Torej verifikacijski odbor je na svoji seji, katere nikdar bilo ni, sklenil, da se odvzame g. Protiču mandat. Prav je tako. Sedaj bo imel g. Stojan Protič vsaj proste roke, če ga ne bo bankokratska banda, s katero so v zvezi tudi slovenski bankokrat (bolje bi bilo rečeno: bankokrad), zaprla v najgloblje ječe na Kalimegdanu. Vlado bo prevzel v svoje roke g. Pribičević, ki bo vladal z »obznanami«. Pred 3 dnevi je izšla že tretja — on jih bo pridelal še nekaj. Pridejal jih bo toliko, kolikor jih bo diktiral francoska framaonska loža »Grand Orient«. Naši demokratski tepci bodo seveda naselili na ta sladki lim, ker ne vedo, zakaj se gre. Ampak loža »Velika Moskva« ne spi! Bo polom! Bomo videli, kdo bo jačji.

Sledi poročilo iz parlamenta: LDU Beograd, 19. apr. 18. sejo ustavotvorne skupščine je otvoril predsednik dr. Ribar ob 9.30. Prečital se je zapisnik zadnje seje, ki se je odobril brez izpremenb. Predsednik dr. Ribar sporoči početkom seje, da se bodo v bodoče vsak dan pred sejo prečitali vsi poslanci, ker jih je bilo pri včerajšnji seji navzočih nezadostno število. V bodoče se bo proti odsotnim poslanca postopalo po poslovniku. (Odobranje.) Nato se prečita dole prošnje in pritožbe, ki se odkažejo pristojnim odsekom. Poročevalec verifikacijskega odseka dr. Mogorović sporoči za tem da je odobrena ostavka poslanca Stojana Protiča in da se poziva na njegovo mesto za poslanca Aleksandra Dodiča. — Dr. Laza Marković (radikalec): To poročate Vi v svojem imenu. — Dr. Momčilo Ivanič: To je falzifikat. Mi nismo imeli nobene seje in nismo ničesar sklenili. (Velik hrup pri radikalcih in narodnem klubu.) — Dr. Jovan Mogorović: Ni resnica. Prosim, da se mi da besedo, ker moram odgovoriti. To ni istina. To ni noben falzifikat. Štiri mesece se že ta ostavka kisa. Vi držite političnega mrtveca v klubu, pokopajte ga gospoda! (Velik hrup in protesti pri delu radikalcev in narodnem klubu.) — Dr. Momčilo Ivanič: To je falzifikat, gospoda. Verifikacijski odbor ni imel seje. — Posl. Vujičić: To je falzifikat. Dajte mi, gospod predsednik besedo, da govorim. — Dr. Momčilo Ivanič: To je falzifikat, sram Vas bodi. Vi bi morali imeti sejo verifikacijskega odseka. — Poročevalec dr. Mogorović: Ne žalite! Skupščina ima sedaj sklenjeno. — Poslanec Ribar: Gospoda! Stvar ni završena. To poročilo se bo tiskalo in razdelilo poslanecem. — Dr. Ivanič: Verifikacijski odsek ni imel seje in se ne more sklopiti. To je falzifikat! (Velik hrup.) Posl. Stjepan Barič (jugoslovanski klub): Verifikacijski odsek ni imel seje. kako mora

biti kako poročilo?! — Posl. Vujičić: To je falzifikat. Prosim gospod predsednik za besedo, da pojasnim, da verifikacijski odsek ni imel seje. — Posl. Stjepan Barič kliče, da je to škandal in vprašuje, kdaj je bila seja verifikacijskega odseka. Pravi, da se to poročilo ne more tiskati. (Hrup in protesti med poslanci, prepir in pojasnjevanje.) — Predsednik Ribar: Prosim, tukaj je poročilo verifikacijskega odseka. — Posl. Stjepan Barič: To je navaden falzifikat. (Hrup pri radikalcih, narodnem in jugoslovanskem klubu.) Medsebojno pojasnjevanje poslancev izven poslanskih mest. — Predsednik prosi, naj poslanci ne debatirajo med seboj in naj zavamejo svoja mesta. Velikemu hrupu med poslanci omenjenih klubov se pridružijo tudi komunisti. Predsednik poziva k redu in zavzame svoje mesto. Dr. Ribar: Hočem prečitati poročilo odseka. (Veliki protesti pri radikalcih.) Poslanec dr. Ivanič in Vujičić protestirata in pravita, da je poročilo falzifikat in da se ni vršila seja verifikacijskega odseka. Komunistični poslanci odidejo skupno s poslanci narodnega kluba iz klopi in debatirajo s poročevalcem dr. Mogorovićem in ostalimi člani verifikacijskega odseka, ki so podpisali poročilo. Predsednik dr. Ribar kliče k posluhu. Hrup je tolik, da se ne razume nobena beseda. Predsednik sporoči, da je sprejel poročilo verifikacijskega odseka. (Ponoven silen hrup.) — Dr. Ivanič zahteva, naj se seja prekine. Predsednik prekine sejo ob 10.30. Vsi poslanci odidejo v klubove prestore, kjer so se vršila posvetovanja zlasti pri onih klubih, ki so zastopani v vladi. Ob 12. otvori predsednik zepet sejo. Predsednik dr. Ribar izjavi, da je bilo 12. aprila 1921. prečitano poročilo verifikacijskega odseka o ostavki poslanca Stojana Protiča. Takrat je kot predsednik objavil, da se bo to poročilo tiskalo in razdelilo med poslance. Medtem se je pojavilo vprašanje, ali je bilo prečitano poročilo sprejeto v seji verifikacijskega odseka po predpisih poslovnika. Zato se bo tudi nadalje postopalo po zakonu. Naglašja, da je bilo dosedanje postopanje običajno in da se je vedno tako prakticiralo. Kedar je prišlo na vrsto vprašanje o ostavki kakšnega poslanca in njegovega naslednika, se je to vprašanje reševalo vedno avtomatično, po članih verifikacijskega odseka. Tako je sprejel tudi to poročilo verifikacijski odsek. — Nato dobi besedo dr. Šurmin, ki govori, da se z poslovnikom, ki daje svobodo, hoče preveč omejiti svobodo in kršiti na najdelikatnejši in najbolj nezakonit način. Navaja čl. 17., po katerem se seje odsekov objavljajo poslanecem na mestu, za to določenim v poslopiju ustavotvorne skupščine, vabila pa se morajo pisмено dostaviti vsake-mu poslancu, ako ni bil pri sklepu poslednje seje določen dan prihodnje seje. Pravi, da je to poročilo seje, na katero on ni bil pozvan, izzvalo veliko nezadovoljnost v narodnem in jugoslovanskem klubu, pri delu radikalcev in muslimanov. Zahteva, da naj poročevalec predloži zapisnik te seje verifikacijskega odbora, da se more razvideti, kako je moglo priti do poročila. Mi smo za ta sklep zvedeli šele iz današnjih listov, pravi govornik. Nihče izmed članov narodnega kluba ni bil pozvan k tej seji. Vpraša predsednika, ali hoče postopati po poslovniku, ker drugače ne morejo vedeti poslanci, ali se ne bodo nekega dne našli vsi na ulici. — Predsednik verifikacijskega odseka Dragotin Pečič hoče govoriti, vendar ne dobi besede. Javi se tudi drugi govorniki, toda predsednik prekine debato o tej zadevi. — Za tem

je govoril minister za agrarno reformo Uzunović, ki je obrazložil uredbo o agrarnem vprašanju in vprašanju dobrovoljcev. Zatem je predsednik zaključil sejo ob 12.30 ter določil prihodnjo na 4. uro popoldne. Na popoldanski seji je nadaljeval svoj govor socijalni demokrat Divac, ki ga na zadnji seji ni mogel dokončati radi nezadostnega števila prisotnih poslancev.

Trumbičev nastop.

Beograd, 19. apr. Na jutrišnji seji konstituante bo govoril dr. Trumbič, pri čemer bo zlasti podal pregled ustvaritve naše države z ozirom na dosedanj zgodovinski razvoj, na krisko deklaracijo in ženevski pakt.

Trumbičev nastop je odveč. Škoda besed. Preokret je že tu in kmalu ga bo čutila vsa javnost. Škoda vsakih reminiscenc.

Amerikanci v Portorose.

Pariz, 19. apr. Kakor poročajo listi, je sklenila vlada Zedinjenih držav, odpisati na konferenco v Portorose, ki bo uredila finančne in gospodarske probleme v Srednji Evropi, svojo odposlanca, ki se udeležijo posvetovanj, katera se začne 30. apr. kot uradni opazovalec.

Amerikanske misije se nahajajo že prilično dolgo časa v Evropi pri vseh mogočih državah. Videle so dosti oslov. Sedaj gredo gledat še slično razstavo v Portorose. Zato pošiljajo tja le opazovalca, ne udeležnika.

Grške „zmage“.

Atene, 19. aprila. Časopisi poročajo iz Smirne, da so grške čete odbile turški napad pri mestu Hassan Tepe. Grško topništvo je s svojim ognjem pregnalo sovražno konjenico. Turki so bili potisnjeni do Karadagla. Grške postojanke na južni fronti se od dne do dne bolj utrjujejo, po drugi strani pa vsak dan dohajajo nova velika ojačenja. Vsi prehodi in križišča so močno zasledena po grških četah. Odpor grških čet pri kraju Ruatha je vedno močnejši. Vsi turški napadi, ki gredo za tem, da bi se grške postojanke oslabilе, se izjalovljajo ob odporu grških čet. Prostovoljci iz Male Azije se vsak dan v velikih skupinah priglašajo v grško vojsko.

Nam pa poročajo iz zanesljivih virov, da se Francozje, ki pomagajo Grkom, vedno bolj bližajo — Parizu! Ljubo doma, kdor ga ida.

Ampak Čičerin v Moskvi je dobre volje! In če so ta gospod dobre volje, je to za Pariz jako nerodna stvar.

Francoska vlada protestira.

LDU Monakovo, 19. aprila. Dunajski listi poročajo, da je francoska vlada poslala bavarski vladi noto, v kateri se zvrča s strani Francije vsa odgovornost za ljudsko glasovanje na Tirolskem za Bavarsko in v kateri francoska vlada ostro protestira proti nekim namišljenim kršitvam versailleske pogodbe. Wolffov urad je pooblaščen izjaviti, da bavarska vlada ničesar ne ve o kaki taki noti.

Na Tirolskem nameravajo izvršiti ljudsko glasovanje v prilogi priključitve Avstrije k Nemčiji. To je za francoske bankokratske uderuhte strašna stvar. Kaj bodo počele francoske grizete in midinete, ki žive le od bankokratskih »žuljev«, če Nemci »sladkim« judom francoske framaonske lože ne bodo hoteli plačevati debelih dohodkov? Hudo bo to, hudo!

Češkoslovaška ljubezen do Karla.

LDU Pariz, 19. apr. Češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš je izjavil praškemu dopisniku lista »Echo de Paris«: Mala ententa bo potem javnega akta naznanila ojačenje svojih zvez, ki so postale potrebne vsled poizkusa povratka bivšega cesarja Karla. Minister meni, da bo Madžarsko zadela notranja katastrofa, če bo nadaljevala sedanjo politiko.

Češkoslovaška ljubezen do Karla mora biti jako velika. Že 14 dni je od tega, ker je Karl Habsburški odšel, pa ga še vedno obirajo.

V katerih obratih naj se ukine osemurni delavnik.

Že 15. aprila je izšla naredba, po kateri se sme ukiniti osemurni delavnik v malih obratih. Centralna vlada je napravila s to naredbo krut atentat na socijalno zakonodajo, ki je najbrže le prvi poizkus reakcije. Dne 19. aprila pa je sklenilo poverništvo za trgovino in obrt v Ljubljani anketo, na kateri naj bi se določilo, kakšni obrati spadajo v mali obrat in kakšni ne.

Na anketo so bile povabljene tudi strokovne organizacije in strokovna komisija. Gospodje zastopniki obrtnikov so zahtevali, da se smatraj vsaka obrt, ki ima do 20 delavcev brez vajencev za malo obrt ter naj se v vseh takih obratih delavni čas podaljša.

Gospod Francheti, reševalec male obrti, se je največ zavzemal za to, da se ukine osemurno delo v mali obrti. Kje tedaj naj se določi meja med veliko in malo obrtjo? Po mnenju gospodov spadajo v malo obrt vsi podjetniki, ki imajo 20 delavcev ne glede na število učencev; učenec robota lahko poleg dvajset delavcev trideset in še več. Z drugimi besedami rečeno: v Sloveniji naj se osemurni delavnik sploh ukine; delavstvu, ki se je borilo petdeset let za osemurni delavnik in ki ga je v »svobodni Jugoslaviji« končno izvajalo, naj se mu zopet odvzame! Le tako naprej, gospodje, ako hočete delavstvo izzivati, svobodno Vam!

Manjšinsko poročilo socijalističnih in republikanskih članov ustavnega odbora.

(Dolge.)

5. Tretji oddelek obsega vprašanja, o katerih ni bilo govora v vladnem naletu, in po tem bi se lahko zdelo, da nam je vlada in vladna večina na tem polju naredila veliko koncesijo. Toda s stališča socialne pravičnosti in sedanjega stanja gospodarskih razmer ni niti ta oddelek zadovoljiv. Tudi če je odborska večina z vlado pod pritiskom levih skupin pristala na to, da se sprejmejo nekatere odredbe socialnega in gospodarskega značaja v ustavo, vendar ni bila sposobna, da bi se bila povzpela na višino priznanja faktičnega položaja in nespornih pravic ogromne večine naroda, delavskega naroda, ki je za državo najvažnejši, ne le po svojem številu, ampak tudi po svoji produktivni vrednosti. V naših načrtih so bile zahteve, ki jih večina sploh ni hotela priznati in sprejeti v ustavo, daš so z ozirom na razmere sedanjega časa umestne in nujne; nekatere socialne pravice načrti večine sicer omenja, ali tako, da se lahko razlagajo na različne načine in se s poznejšimi zakoni ne le lahko omejujejo, ampak tudi povsem uničujejo.

Če niso razmere v naši državi še take, da bi se takoj mogli realizirati naši socialni ideali; če naš gospodarski razvoj ni tako visok, da bi se mogla izvršiti popolna socializacija produkcije in razpečavanja blaga v interesu vseh absolutno enakopravnih državljanov; če se naša država ne more preobraziti v dovršeno socialistično organizacijo, dokler je temelj ureditve ostalega sveta še kapitalističen, bi

Konference v Rimu.

LDU Rim, 18. aprila. Posebni odsek konference nasledstvenih držav je danes razpravljal o vprašanju državljanstva pripadnikov bivše Avstro-ogrske monarhije.

LDU Rim, 19. apr. Juridična komisija konference nasledstvenih držav v Rimu je danes proučevala predloge za razdelitev arhivov bivše skupne uprave.

Oče, odpusti jim, vsaj ne vedo, kaj delajo. Oni so zadovoljni z dije tmi.

Naši sodrugi so situacijo takoj spoznali, in prišli do zaključka, da nimajo na anketi nič iskati in o osemurnem delavniku sploh ne razpravljati, kjer naj se ukine in kje ne, temveč ostati na stališču, da osemurni delavni čas velja za vse delavce v vseh obratih!

Zastopnik strokovne komisije s. Mihevc je v tem zmislu podal izjavo, pripominjajo, da se mora, preden se o mali obrti razpravlja, zakonitimi potom določiti, koliko vajencev sme mojster imeti in, da zastopniki delavstva niso pooblašteni tu razpravljati o odpravi osemurnega delavnika.

Zastopnik organizacije lesnih delavcev, s. Bradeško, je podal slično izjavo in povedal, da se nahajajo v lesni industriji podjetja, ki še danes delajo po 12 do 14 ur dnevno. Istotako je v imenu organizacije oblačilnih delavcev s. Bartulović podal izjavo, da o naredbi glede ukinjenja osemurnega dela sploh ne razpravljamo, ker ni delavstva nihče vprašal za mnenje, temveč se je izdala naredba enostavno na zahtevo podjetnikov. Nato so naši sodrugi zapustili anketo, kar je popolnoma prav! Na enketi so pa ostali zastopniki klerikalne organizacije in pa Narodni socialisti.

Sedaj pa ima besedo strokovna komisija in pa delavstvo.

bilo vendar treba napeljati zakonodajstvo v to smer, da se doseže in zamenja čim večja gospodarska in socialna enakopravnost vseh državljanov in da se odpravijo razredi, ki obstajajo danes na škodo vsega društva.

Treba bi bilo v ustavi določiti ta cilj, in treba bi bilo tudi delavskemu razredu dati garancije, da bo mogel delati v tem smislu. Toda to se ni zgodilo, nasprotno pa je stališča nekaterih članov tega oddelka taka, da omogoča tudi prav reakcionarno legislaturo v socialnih in gospodarskih zadevah.

V duhu socialnega napredka je nelze ogibno organiziranje delavcev za ureditve njihove emancipacije, in v logični zvezi s tem je tudi pravica njihovega kolektivnega nastopanja v skupnih vprašanjih. Toda to, kar pravi načrt večine o tej pravici, je tako nejasno, nepopolno in raztagljivo, da lahko služi tudi povsem nasprotnim namenom. Zdrav gospodarski razvoj zahteva, da se omogoči delavcem večji vpliv na podjetja, v katera vlagajo svoja moč, zato da se na eni strani napravi kraj kapitalističnemu absolutizmu, in da se na drugi strani delavci čim bolj seznanijo z vsem produktivnim in sploh gospodarskim procesom in se tako pripravijo za naloge, ki jih bodo morali izpolnjevati v bodočnosti. Ustavni načrt večine ne omenja o tem ničesar, in zdi se, da se ne bo niti dotaknil tistega gospodarskega sistema, ki služi samemu gospodarsko močnim, eksploatacijskim proizvajalcem, in dan na dan provocira ljube boje na škodo celote.

Nezadovoljavajoče so tudi odredbe, ki se nanašajo na agrarna vprašanja. Stori se je sicer nekakšen pokus za rešitev agrarnega vprašanja, toda zaključil se je z zanikrnim kompromisom, ki bo morda zadovoljil nekoliko dosežanih veleposestnikov, podpirajoč njih nado, da bodo brez razloga dobili velike odškodnine na račun celote, nikakor pa ne bo rešil agrarnega vprašanja. Načrt se izogiba vsaki definiciji zemljiške lastnine, posesti pa regulira tako, da tisti, ki zemljo zares obdelujejo, vendar nimajo garancije, da bodo dobili toliko sveta, kolikor bi ga ne le mogli, ampak tudi morali obdelovati, da bi jim bil obstanek zagotovljen. Tudi ni nikjer označena nikakršna maksimalna meja zemljiške posesti, in to se bo nedvomno razlagalo tako, da bodo individualne veleposesti tu di nadalje dovoljene.

Ker bi morala zemlja služiti vsemu narodu, bi bilo v ustavi treba določeno izražiti, da je zemlja last vsega naroda, tedaj bi se bila lahko tudi določila načela, po katerih se daje v posest tistim, ki jo res obdelujejo, in zakonodajec bi tedaj tudi lahko ustanovil pravice celote z ozirom na vpliv na obdelovanje zemlje in na racionalno pospeševanje poljedelstva v splošnem interesu. Vse to je izostalo iz tega načrta. Sicer pa to tudi ni moglo priti vanj, ko večina ni imela poguma, da bi se lotila rešitve problema iz temelja.

Tako je torej tudi ta oddelek kljub svojem sugestivnemu naslovu povsem nepopoln in nezadovoljiv.

6.

O četrtem in petem oddelku nam bi treba mnogo besed. Označili smo svoje republikanske stališče, in naše nesoglasanje z odredbami teh oddelkov je eo ipso razumljivo. To velja tudi za šesti oddelek o namestitvi.

Toda tudi sedmi oddelek je nezadovoljiv, ker ne varuje niti pravic državljanov, niti pravic skupščine same. Majhna tolažba je na primer v tem, če se pravi, da bo zakon rešil vprašanje ženske volilne pravice. Značilno je, da se je večina spirala zahtevo, da se uvrsti v ustavo princip proporcionalnega sistema za sestavljanje narodnega predstavništva, ki pada med najvažnejše pridobitve in garancije moderne demokracije. Odločno stojimo na stališču, da gre volilna pravica vsem državljanom obojega spola, kar tudi na tem, da bodi Narodna skupščina sestavljena po načelu proporcionalne volilne pravice.

Z načeli parlamentarizma in ustavnosti se nikakor ne strinja, da more kralj imenovati ali razpustiti zakonodajno telo, če se imenujejo »isto politične«, brez odobritve Narodne skupščine.

Z ozirom na dosežanje prakso bi bilo zelo važno, da se naglasi in garantira pravica skupščinske kontrole v zadevah zunanje politike, le na ta način bi prišla zunanja politika res pod kontrolo naroda.

Da se zadosti principom resnične demokracije, bi bilo treba določiti, da morejo sestavljati vlado le od naroda izvoljeni poslanci.

Politične vesti.

† Ne Se Se Pišejo nam: Ne Se Se (narodnosocijalna stranka) ustanavlja razne gospodarske zadruge in posojilnice. Tako so ustanovili ti iz Trsta prenešeni »političari« tudi v Celju strankarsko posojilnico. Vse prav in lepo. Samo malo čudno je, da za vsami temi ustanovitvami stoji gospod Anton Pesek, »lastnik« dnevnika »Jugoslavije«. Mož je nekakšen gospodar NSS, Potem, kar je včerajšnji »Naprejšporočil«, namreč, da je Peskova »porka«, »Jugoslavski kreditni zavod« imenovana, posodila NSS kar 340.000 kron, razumemo položaj. Šmentat! Če dam stranki tak denar, »am Nimmer wiedersehen«, to ni kar si bodi. V Celju je zato gospod Anton Pesek, član nadzorstva novoustanovljene narodno socialne posojilnice. V Ljubljani pa čivkajo vrabci po strehah, da bi gospod Anton Pesek potreboval prav temeljito nadzorstvo, ker njegovo gospodarstvo je več kot črno. Za NSS je vse to zelo značilno. V Pesku bo imela drugega Mandiča. In taka stranka med delavci išče pristašev in volilcev?

† Iz narodne skupščine. Včeraj je govoril v konstituentni posl. dr. Lukinič. On je rekel, da hoče narod kralja, in kdor tega ne verjame, ta bo zaprt. Mi verjame.

† Proti s. Etbinu Kristanu je govoril te dni v konstituentni posl. dr. Lukinič. On je rekel, da to vse ni nič res, kar je povedal s. Etbin Kristan. S tem je samo potrdil, da je vse to res. To, kar je govoril s. Etbin Kristan, mogoče ne bi bilo res, ampak sedaj, ko je vse njegove trditve demokrat Lukinič negiral, so postale vse trditve s.

Etibina Kristana čisto gotovo absolutno resnične.

† Ker živimo v monarhistični državi. Iz Berlina javljajo: Danes je bil svečan pogreb pokojne bivše nemške cesarice Avguste Viktorije. Za grob je bil določen antični tempelj poleg nove palače, ki so ga izpomenili v mavzolej. Velike množice ljudstva so prišle k pogrebu od blizu in daleč. Ob pol desetih so se štani bivše cesarske rodbine, plemstvo, dostojanstveniki itd. zbrali na postaji Wildpark. Med zvoženjem zvonov je šel sprevod med spalirjem dijakov, domoljubnih društev in častnikov prejšnje vojske in mornarice k tempelju, kjer se je raket položila na oder. Ob mrtvaškem odru so stražili štirje sinovi pokojne cesarice kot častna straža. Pogrebni govor je imel višji dvorni pridigar dr. pl. Traudner. Obroč mrtvaškega odra so položila zastopstva raznih društev in korporacij neštene vence.

† Kongres transportnih delavcev. Včeraj je bil v Ženevi odprt mednarodni kongres transportnih delavcev. Zastopane so bile: Belgija, Danska, Nemčija, Francija, Velika Britanija, Holandska, Luksemburg, Nor-

veška, Avstrija, Švedska, Švica in Češkoslovaška. V predsedstvo so izvoljeni Doerrig (Nemčija), Garrey (Francija) in Boving (Anglija). — Kongresu je bil predložen sklep, v katerem kongres pooblašča tajništvo, izvrševalni odbor in generalni svet, naj budno in energično, bodisi po mednarodni zvezi prometnih delavcev sami, ali s sodelovanjem z mednarodnim delavskim pokretom v splošnem pobija vsa stremjenja in nakane militarizma, imperializma in mednarodnega kapitalizma za podporo reakcije, protirevolucije in vojne. Po izvrševal. odboru predložena resolucija se nanaša na mednarodno sodelovanje, druga na mirovno pogodbo. V drugi resoluciji protestira kongres energično proti vandalizmu uničevanju strojev in potrebnih proizvodnih materialij in prometnih sredstev, ki se je ob izvedbi versailleske pogodbe vršilo v premaganih deželah, ker se s tem narodom vseh dežel z narodno-gospodarskega stališča dela neopravičena škoda.

Dnevna kronika.

Akademski protestne demonstracije. Včeraj popoldne se je vršilo v veliki univerzitetni dvorani protestno zborovanje vseh ljubljanskih akademikov proti postopanju policije pri sobotnih demonstracijah v opornem gledališču in proti gazenju akademskih pravic. Nastopilo je več govornikov, ki so orisali položaj in opozorili na ogroženje akademskih pravic. Vsi akademiki so nastopili popolnoma enotno. Končno so bile sprejete tri resolucije, in sicer ena naslovljena na upravo gledališča, druga na predsedstvo vlade in tretja na policijsko ravnanje, katerih glavne točke so: Kdo je dovolil policiji vstop v gledališko poslopje; zakaj je policija aretirala akademike, ko so ji znani akademski predpisi; zakaj je policija iz gledališkega objekta brutalno nastopila proti akademikom in zakaj jih ni policija ščitila itd. — Po končani skupščini so akademiki demonstrativno odkorakali pred deželno vlado in policijo, kjer je vseučiliška deputacija izročila resolucijo. Ker niso dobili popoldne upravnika gledališča v pisarni, ne opernega in ne dramskega gledališča, so se akademiki ob pol 8. zvečer vnovič zbrali pred opero in deputacija je odšla v gledališko pisarno, izročila protestno resolucijo in sporočila zahteve akademikov. Ker je bil prvi odgovor negativen, je odšla na zahtevo akademikov deputacija — drugič k gledališkemu upravniku g. Juvančiču. Po vrnitvi je deputacija prebrala naslednjo izjavo: Upravnik narodnega gledališča v Ljubljani g. Juvančič nas pooblašča izjaviti, da (skrenemo obžaluje vse nelegalnosti, ki so se vršile na večer demonstracij dne 16. t. m. od strani obojega, ki je podrejeno gledališki upravi in da se bo proti vsem, ki so nelegalnosti zakrivali, najstrožje postopalo. — Nadalje je zopet dovolil vstop na dilaško in galerijsko stojišče, ki sta bili dosedaj rezervirani za policijo, toda nihče ni šel v gledališče. Oledje opernega ravatelja Rukavine pa je izjavil, da je nastavljen od centralne vlade. O zadevi baletnega mojstra Pohana, ki je že pred dnevi ponujal nekemu akademiku proste vstopnice za premiero opere Carmen, da bi akademiki prireditelj ravnatelju Rukavini manifestacijo, je izjavil, da bo uvedel najstrožjo preiskavo. Na vprašanje, kdo je dovolil policiji vstop v gledališče, je izjavil, da on ne ve. Isto je izjavil tudi vladni predsednik dr. Baltič, ki je tudi rekel, da bodo policijski organi, ki so nastopili proti predpisom, najstrožje kaznovani. Torej so prišli stražniki in detektivji sami v gledališče proti svoji volji. Rekli so namreč, da bi rajši spali. Pred razhodom se je vsa akademska omladina izrekla za glasbenika dr. Lajovica, ki zahteva, da pride v ljubljanski operi do temeljite remedure in capite et in membris — v glavi in udih. — Akademika solidarnost je poparila vse policijske demokrate.

Ministrstvo trgovine je izdalo vsem trgovskim inšpektoratom nalog, da mu pošljejo vsako nedeljo točne podatke o stanju tržnega dela.

Enostransko ministrstvo. V ministrstvu za socialno politiko so izdelali uredbo o zavarovanju delavstva na — srbskem ozemlju.

Dodatek telefonskemu imeniku za Slovenijo. Pošto in brzojavno ravnanje, ki sta bili izdala k imeniku telefonskih naročnikov in telefonskih uradov v Sloveniji, se »Dodatek« ter ga odda zainteresentom proti povrnitvi nabavnih stroškov, t. j. za izvod 1 dinar. V Ljubljani in Mariboru ga prodajata tamnjošnja glavna

poštna urada, nadalje ga prodajajo tudi poštni uradi Celje, Ptuj, Trzin in Kranj. Interesenti iz drugih krajev naj naroče »Dodatek« k telefonskemu imeniku pri gospodarskem uradu poštne in brzojavnega ravnanstva v Ljubljani.

Repatriacija naših podanikov. Ministrstvo za socialno politiko je sporazumno z ministrstvom zunanjih zadev napravilo potrebne korake, da se čimprej izvrši repatriacija naših podanikov iz Rusije. — Korake napravi lahko naprej ali nazaj; kateri izmed teh so bili napravljeni, nam ministrstvo za socialno politiko sporazumno z ministrstvom zunanjih zadev ni povedalo.

Kdo je prvi v naši operi in »Jadranski banki«? Kolikorkrat prideš v opero, tolikokrat vidiš mladega ravnatelja »Jadranske banke« Avgusta Praprotnika, ki hodi na oder za kulise ali pa prihaja od tam. Vemo, da je vsem, ki niso zaposleni pri predstavi strogo zabranjen vstop. Tako stoji zapisano tudi na železnih vratih, ki vodijo iz parternega hodnika — na oder. Mislimo, da ne hodi ravnatelj »Jadranske banke« štativat iz gmotnih ozirih, saj ima dva luksurjozna avtomobila — ali pa plesat med baletke, ki stanujejo v »Jadranski banki« mesto tistih njegovih uradnikov, ki nimajo stanovanj. Kako pravico ima ta človek, da je smel v soboto v gledališko pisarno, kjer so se nahajali aretiranci?

Glede potovanja v Ameriko. Po časopisih se širijo zaradi potovanja v Ameriko neresnične vesti, s katerim se ljudstvo po nepotrebnem straši. Ujaujam se torej, vsem tistim, ki mislijo in želijo v Ameriko potovati vlijudno naznanjati, da parniki plovejo iz Trsta v New York redno kakor vedno in da se vozniki listi vseh razredov za Slovenec ne prenehoma prodajajo pri meni kot glavnemu zastopniku paroplovne družbe Cosulich-Line prej Austro-Americana. Pojasnila brezplačna. — Simon Kmetec, Ljubljana, Kolodvorska ulica 26.

Ameriško brodogradništvo na Jadranskem morju, ki je imelo nalogo, da prepreči eventualne spopade na naših vodah, odpluje v domovino.

Osejki železničarji so sklenili, da na 1. maja zastavkajo v protest, ker je bila zaprta tamonjska železniška žola.

Pesek v moki. Belgrajski nadzorni organi so konfiscirali pri tamkajšnjih pekarni velike množine krušne moke, ki li je bilo primorane mnogo peska. Zanimivo je, da se je občinski predsednik potem branil, da napravi kakor korake in poišče krivce. Seveda, če je pa sam prizadel!

Pri obnem zboru Nakupovalne zadruge je bil pomotoma zamenjan dežnik. Prosi se, da se istega odda v pisarni Nakupovalne zadruge, kjer se pravi dobi nazaj.

Dva poročna prstana sta bila izgubljena dne 9. t. m. od trgovine Mencinger (Sv. Petra cesta) po Resljevi cesti do Komenskega ulice (trgovina Reiser). Najditelja se prosi, da ju odda proti nagradi v upravnistvu tega lista.

Zahvala. Strokovno tajništvo v Celju se zahvaljuje darovalcem za žrtev v Drž. skupaj v Celju ter potrjuje sprejem zneskov od tajništva radarjev v Trbovljah 840 K, delavcev trdnice Pachiaffov v Celju 106 K, delavcev žilskih delavcev v Celju 128 K, skupaj 1074 K. Ostale skupine, ki nabirajo pole še niso vrnile, prosimo, da to čimprej storo. — Leskošek Alojzij, strokovni tajnik.

Nerednosti pri »Samopomoči«. Na zadnjem obnem zboru uradniške gospodarske zadruge »Samopomoči« v Mestnem domu

je izrazilo številno uradništvo glede trgovskega poslovanja odboru nezaupnico na ta način, da ni bil sprejet predlog absolutorija in da je bila izvoljena četveročlanska komisija z nalogo, da preišče vse zaloge blaga, sestavi točno inventuro in bilanco. Komisija je doslej izvedla le delno revizijo, ki pa je prinesla na dan velikanske nerednosti in goljufije trgovske manipulacije. Na zahtevo državnega pravdnistva sta bila včeraj aretirana trgovca Ivan Kavčič in de Gregori, ki sta bila vedno v zelo ozkih trgovskih stikih s »Samopomoči«. Gre za znatne svote!

Žepna tatvina. Pred vhomom v kino je bila kontroistinja Ani Avguštin izmaknjena torbica z 100 K gotovine in ključki.

Pokradena brzojavna žica. Med Vrhniko in Logatcem so zopet v tretjič neznanj tativ — tihotapci pobrali 210 m bakrene žice z brzojavnih drogov v vrednosti 3500 kron.

Izgubljena zlatina. Dijakinja Anka Strukelj je izgubila damsko denarnico, zlatoto zapestnico in zlato uro in še druge malenkosti.

Tatvina parizarja. Kavarnarju Franu Krapežu je nekdo iz šupe v Mestnem logu odpeljal voz — parizar, cenjen na 4000 K.

Ukraden dežnik. Ivanu Mencinu, s Kravkove ulice 37, je bil v gostilni na Bregu št. 18. ukraden dežnik.

Slika kapitala. Invalid Alojzij Culkar je bil bančni sluga pri banik »Slavija«. Mesecna plača 1000 K. Culkar se je izpozabil in začel poneverjati njemu za porto izročeni denar. Poneveril je nad 13.000 K. Nekaj okoli 4000 K so se našli pri njem.

Ukradeni cirkularni stroji. Aretirani so bili Josip Praprotnik, Anton in Josip Jarc, ker so Mlekarski zadrugi ukradli cirkularni stroji, vredni 10.000 K.

Sedem dni zopora in en post je prejel pri ljubljanskem okrajnem sodišču neki milijonar in hotelir T., ker je ozmerjal nekoga oficirja. Milijonar se je izgovarjal, da je bil tisti dan razburjen, ker je prejel od davkarje plačilni nalog za 121.000 K.

Stanovanjska slika iz cukrarne. Visoko, mrko in starodavno zidovje cukrarne, ki hrani najlepše momente iz življenja naših kulturnih delavcev, nam razkriva globoko stanovanjsko bedo in obenem težko moralno sliko. Kajti beda zganja številne rodbine v eno — samo luknjo. Ta beda rodi zle posledice. Nedavno je nastal v neki sobi, kjer stanujejo kar tri rodbine, silovit pretepet zaradi nemoralnosti. Zadnje dejanje teh bednih družin se odigra pred sodiščem.

Pokvarjeno meso. Mesarici Mariji P. so na stojnici v Šolskem dvorcu zaplenili 11 kg smrdljivega mesa. Zaplenjeno meso je bilo zdravju zelo škodljivo.

Iz stranke.

Sodrug in sodružice v Ljubljani, pozor! Kdor še nima strankine izkaznice, naj nemudoma pošlje po pristopno izjavo, ki se dobe na Turjaškem trgu št. 4/1. (sodr. Stresenova). Kdor še nima nove izkaznice, naj istotako pošlje pristopno izjavo in odda staro izkaznico, ki se vrne z novo vred. Ze plačani prispevki se vračunajo. Gro predvsem za to, da imajo vsi sodrugi enotne izkaznice.

Spodnja Šiška. Zaupniški sestanek se bo vršil 21. t. m., v četrtek ob 7. uri zvečer v bivši nemški šoli. Udeležba dolžnost. — Odbor.

Iz strok. organizacije.

Seja centralnega odbora kovinarjev se bo vršila v sredo 20. t. m. takoj po delu. — Tajništvo.

Vestnik Svobode.

Pevci! Danes točno ob pol osmih zvečer pevka vaja v Šelenburgovi 6-II. Pridite zanesljivo!

Gospodarstvo.

— Mesna kriza končana. Mesino tržno nadzorstvo poroča, da je vsled prepovedi izvoza takoj padla cena živini in cena mesa na trgu. Pričakovati je nadaljnje padanja cene. Na pritisk mestnega magistrata se je zavezala firma Predovič, da bo dobavljala mestni občini tedensko 50 do 60 dobrih volov brez vsakega primešavanja krav in bikov ali mlade živine po nakupni ceni. Živina se bo dovažala iz Hrvaške, ker je Kranjska vsled eksporta že preveč izčrpana. Mesarji ljubljanskega trga bodo prajali meso teh volov po maksimalnih cenah, ki se bodo določale od tedna do tedna. S četrkom 21. t. m. pričneta s prodajo teh volov mesarja Keber in Ponikvar, stojnice ob zidu Malhrove hiše. Prihodnji teden prično še drugi mesarji s prodajo tega mesa. Ta teden je določena maksimalna cena 28 K za kg prvega dela in 32 K

zadnjega dela. — V. forek, dne 26. t. m. bo do v Ljubljani občinske volitve.

— Podpisovanje delnic Slovenske trgovske delniške družbe v Ljubljani. Opozorjamo, da se podpisovanje za pristop k Slovenski delniški družbi te dni zaključuje vsled česar vabimo vse, ki se zanimajo za to gospodarsko trgovsko organizacijo, da zanesljivo do konca tega tedna vpošljejo svoje prijave, ker bi se pozneje vposlane prijave ne moglo upoštevati.

Sport.

Priprave za Delavsko Olimpijado. Češkoslovaških delavskih telovadnih jednot se vrše v najlepšem redu in so v polnem teku. Priprave se dosegajo nad 50.000 telovadcev in to ne-le Češkoslovakov iz vseh svetovnih delov, ampak od delavskih telovadnih organizacij vseh narodov. — To kar o zastavljanju priprav pišejo del. telovadcem nasprotujoči listi je bilo le delno resnično in pisanje so bile le pobožne želje tozadevnih piscev, Delavska Olimpijada, ki se bo vršila na vsak način letos v juniju, bo uspela — ne glede na te napade. Zivela!

Dopisi.

Nova Doba in dem. kandidat J. Bizjak. Če se gospod Bizjak ni nikdar jezil nad pisavo Nove Dobe, se je gotovo zaradi štev. 44, ker se je grdo zlagala. Gotovo ga bo sram, da se brez njegove vednosti kaj o njem piše. On dobro ve, da ga mi nismo vabili za našo kandidacijo, ker on tudi ni naš član. Jezilo ga je najbrže, da ga nismo povabili na naš prvi sestanek, in ko je izvedel, da smo ga že davno izbrsali iz naše evidence, se je že le odločil in kandidiral pri demokratih. Se razumemo! In kar se pa tiče naše kandidatne liste in kandidatov zagrztenih nasprotnikov socialnega naziranja, to pa le lepo nam prepustite. Izvoljeni bodo dajali za svoje delovanje v občini odgovornost svojim članom in volilcem, ki jih bodo izvolili, nikdar pa ne kakemu demokratu okolo Nove Dobe. Zaradi renegatov pa je bolje, da najprej pometate pred svoj prag in ste lepo tiho, ker drugače vam bomo mi povedali, kdo so bili vaši sedanjí kandidati v predvojnem in medvojnem času. Volilce mesta Celja pa opozorimo samo na eno: ozrite se malo na delovanje do sedaj na krmilo stoječih demokratov in burzazije sploh. Oči so se že skoro vsem odprle in odločitev bo lahka. Na dan 26. aprila bodo vsi izvoljeni pri blazevu liberalizma in klerikalizma, vrgli kroglice v prvo škrinjico, ker ista je socialnodemokratska.

Guštani. Dne 13. aprila je umrl sodrug Franc Milnar, mizar v jeklarni Ravne, vsled nezdge, ki se mu je pripetila pri delu dne 8. aprila. Ponesrečil je pri cirkularni žagi in čez par dni podlegel. Zapušča v bedi ženo in tri nedoraste otroke. — Sodrug je bil med prvimi v proletarskih vrstah, zvest član kovinarske organizacije od leta 1907., predsednik dramatičnega oddelka guštanske »Svobode« in priljubljen igralec karikiranih vlog na našem odru. Ode »Svobode« je s tem izgubil svojo prvo moč. Po razcepu soc. dem. stranke leta 1920. je politično sicer postal član komunistične organizacije, toda je gledal vedno na enotnost naše strokovne organizacije. Kako je bil priljubljen, je pokazal njegov veličasten pogreb, klub takrat zelo slabemu vremenu. Razen mnogobrojnega občinstva se je udeležilo pogreba državno nadzorstvo jeklarne, občinsko gerentstvo, požarna bramba z godbo; pevsko društvo Guštanj mu je zapelo ave nagrobniči. Lahka zemljica bodi tebi, ki si se boril za boljšo bodočnost človeštva in padel v borbi za kruh!

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, FRANCISKANSKA ULICA STEV. 6

REGISTROVANA ZADRUGA Z OMEJENO ZAVEZO.

— TISKOVINE ZA SOLE, ŽUPANSTVA IN URADE. NAJMODERNEJŠE PLAKATE IN VABILA — ZA SHODE IN VESELICE —

LETNE ZAKLJUČKE

NAJMODERNEJŠA UREDBA ZA TISKANJE CASOPISOV, KNJIG, BROŠUR ITO.

STEREOTIPIJA. LITOGRAFIJA.

Priporočila
se tyrdka
Večletna
garancija.

Josip Petelinc,
Ljubljana,

Sv. Petra
nasip št. 7.
Popravila
se sprejemajo.

edina tovarniška zaloga
živalnih strojev v vseh oprejah, materialij in izvršba predvojna, za ročbinsko in obrtno rabo ter vsi posamezni deli za vse silveletna garancija steme, igle, oline na drobno in debelo. Večletna garancija! Ugodni plačilni pogoji.